

Kartläggning av insatsen svenska med yrkesinriktning och hur den kan bidra till ökad examensgrad för utrikes födda

Återrapportering | 2017

Myndigheten för yrkeshögskolan
Kartläggning av insatsen svenska med yrkesinriktning
och hur den kan bidra till ökad examensgrad för utrikes födda
Diarienumr.: MYH 2016/4540
ISBN: 978-91-88619-07-5
Omslagsbild: Scandinav Bildbyrå

Kartläggning av insatsen svenska med yrkesinriktning och hur den kan bidra till ökad examensgrad för utrikes födda

Sammanfattning

Enligt regeringens regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) ska myndigheten "kartlägga insatsen svenska med yrkesinriktning inom yrkeshögskolan och föreslå åtgärder inom ramen för insatsen som kan bidra till att examensgraden för utrikes födda kvinnor och män kan öka."

Svenska med yrkesinriktning är en insats som utbildningsanordnare har kunnat söka extra statsbidrag för sedan 2012. Avsikten med insatsen är att säkerställa att den studerande vid inträde i den yrkesroll som individen utbildar sig för inom yrkeshögskolan har de yrkesinriktade språkkunskaper som arbetsmarknaden kräver. Insatsen är inte primärt till för att hjälpa den studerande att kunskapsmässigt tillgodogöra sig undervisningen, eftersom den studerande enligt 3 kap. 2 § och 4 § i förordning (2009:130) om yrkeshögskolan som har annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska ska ha de kunskaper i svenska som behövs. De ska alltså redan vid antagningen ha tillräckliga kunskaper i svenska för att klara av att tillgodogöra sig utbildningen.

Kartläggningen visar att ett tjugotal utbildningsanordnare (av drygt 200) har ansökt om extra statsbidrag för insatsen svenska med yrkesinriktning sedan 2012. Kostnaden för insatsen uppgår till mindre än en promille av det utbetalade statsbidraget för yrkeshögskoleutbildningar.

Statistiken visar att de studerande som får stödinsatsen har högre examensgrad jämfört med såväl inrikes födda som utrikes födda. Hela 81 procent av de 111 studerande som fått undervisning i svenska med yrkesinriktning och vars utbildning är avslutad, tar examen. Statistiken kan dock inte betraktas som helt säkerställd då den bygger på så få individer.

Myndigheten avser att utifrån antagandet att det är bristande kunskaper i svenska språket som gör att examensgraden för utrikes födda är lägre än för inrikes födda utveckla insatsen svenska med yrkesinriktning genom att i en förstudie:

- Skaffa kunskap om varför utrikes födda kvinnor och män generellt tar examen i lägre grad
- Informera om och tillsammans med utbildningsanordnarna utveckla ansökningsförfarandet
- Se över formerna för svenska med yrkesinriktning för att göra insatsen tillgänglig för fler och mer attraktiv för såväl utbildningsanordnare som studerande
- Arbeta fram en ny ersättningsmodell för svenska med yrkesinriktning

På längre sikt avser MYH att:

Utreda hur utbildningsanordnarna hanterar behörigheten och då med fokus på 3 kap. 2 § som anger att de med annat modersmål ska ha de kunskaper i svenska som krävs för att tillgodogöra sig utbildningen.

Innehåll

1	Inledning	2
2	Metod	2
3	Bakgrund.....	2
3.1	Historik	2
3.2	Uppstart och utformning.....	3
3.3	Informationsinsatser	3
3.4	Utdrag ur lag och förordning	4
3.4.1	Lag om yrkeshögskolan	4
3.4.2	Behörighet till yrkeshögskolan.....	4
3.4.3	Finansieringen.....	5
3.5	Syfte och upplägg	5
4	Antagna till yrkeshögskolan.....	5
5	Examensgraden	6
5.1	Inom yrkeshögskolan	6
5.2	För utrikes födda	6
6	Insatsen svenska med yrkesinriktning	7
6.1	Omfattning	7
6.2	Fördelat på utbildningsområden.....	7
6.3	Examensgrad för dem som har fått stöd	8
6.4	Examensgrad för dem som fått avslag på sin ansökan.....	9
6.5	Kostnad	9
7	Förslag på förändring	10
7.1	Påverkar svenska med yrkesinriktning examensgraden?	10
7.2	Förstudie av möjligheterna att öka examensgraden genom svenska med yrkesinriktning	10
8	Diskussion.....	11

1 Inledning

Enligt regeringens regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) ska myndigheten "kartlägga insatsen svenska med yrkesinriktning inom yrkeshögskolan och föreslå åtgärder inom ramen för insatsen som kan bidra till att examensgraden för utrikes födda kvinnor och män kan öka."

Uppdraget gavs till MYH genom en ändring av regleringsbrevet i ett beslut från regeringen den 13 oktober 2016.

2 Metod

Myndigheten har i denna kartläggning använt de tillgängliga underlag som finns i myndighetens statistikredovisningar. Vidare har de ansökningar om svenska med yrkesinriktning som inkommit till myndigheten under perioden 2012 till 2016 använts som underlag.

Eftersom insatsen svenska med yrkesinriktning omfattar ett litet antal individer har det varit viktigt att föra upp diskussionen till en generell nivå och, trots att underlaget är sparsamt, identifiera eventuella mönster. Statistiken kan dock inte betraktas som helt säkerställd då den bygger på så få individer.

3 Bakgrund

3.1 Historik

Den 15 februari 2011 anges i ett pressmeddelande från regeringen att personer som ännu inte behärskar svenska fullt ut ska ges möjlighet att läsa yrkessvenska samtidigt som de studerar vid yrkeshögskolan. Regeringen meddelar även att den har beslutat att Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) vid sin fördelning av statsbidrag även ska ta hänsyn till om en yrkeshögskoleutbildning kan kombineras med yrkessvenska. Dåvarande regering kommer med ett uttalande om att "Ingen ska hindras från att gå en yrkesutbildning bara för att man ännu inte behärskar svenska fullt ut. Vuxna redo att jobba ska inte behöva fastna i teoretiska språkkurser."

Bestämmelsen om svenska med yrkesinriktning träder i kraft den 25 mars 2011 och placeras i 5 kap 5 § förordningen (2009:130, YHF) om yrkeshögskolan, som ett andra stycke. Den nya lydelsen:

5 § Myndigheten för yrkeshögskolan ska vid sin fördelning av statsbidrag eller särskilda medel särskilt ta hänsyn till i vilken grad en utbildning

1. i kvalitativt och kvantitativt hänseende svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft eller medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället, och
2. finansieras av arbetslivet.

Myndigheten ska vid sin fördelning av statsbidrag eller särskilda medel även ta hänsyn till om en utbildning inbegriper undervisning i svenska med yrkesinriktning.

Den 24 februari 2011 får MYH ett tillägg till regleringsbrevet. MYH får då följande uppdrag:

Myndigheten ska sprida information om yrkeshögskolans utbildningar i syfte att öka andelen studerande med utländsk bakgrund i utbildningarna. Myndigheten ska till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) redovisa och kommentera sina informationsinsatser och vilka resultat som har uppnåtts senast den 30 december 2011.

MYH återskär rapporterar uppdraget¹ den 20 december 2012. I återskär rapporteringen skriver MYH bland annat att det finns behov av att göra informationsinsatser för att öka kännedomen generellt, i synnerhet till arbetsliv, allmänhet och studie- och yrkesvägledare. En ökad kännedom om yrkeshögskolan generellt gynnar även personer med utländsk bakgrund. MYH konstaterar vidare att det, utifrån bland annat en varumärkesundersökning myndigheten har gjort, inte verkar "finnas några anmärkningsvärda skillnader i kännedomen om utbildningar inom yrkeshögskolan beroende på om man är född i Sverige eller utomlands".

3.2 Uppstart och utformning

I maj 2011 påbörjade MYH arbetet med utformningen av insatsen. Den får benämningen svenska med yrkesinriktning för att inte sammanblanda den med annan svenskundervisning som erbjuds personer med utländsk bakgrund eller som har annat modersmål än svenska.

Syftet med insatsen är att säkerställa att den studerande vid inträde i den yrkesroll som individen utbildar sig för inom yrkeshögskolan har de yrkesinriktade språkkunskaper i svenska som arbetsmarknaden kräver. Yrkesspråket är ett viktigt redskap vid utövande och kommunikation av yrket. Insatsen svenska med yrkesinriktning syftar primärt inte till att öka examensgraden för utrikes födda.

3.3 Informationsinsatser

MYH informerar i samband med ansökningsomgång 2012 om svenska med yrkesinriktning. Ansökningsomgången stänger i september och den 9 november 2012 inkommer den första ansökan om utökat statsbidrag eller särskilda medel för svenska med yrkesinriktning.

I april 2013 ger MYH ut ett reviderat informationsblad angående svenska med yrkesinriktning. I detta står:

Från och med hösten 2012 kan utbildningsanordnare erbjuda studerande med annat modersmål än svenska extra stöd i form av svenska med yrkesinriktning.... Finansiering sker efter ansökan om utökat statsbidrag.

¹ U2011/1192/SV med titeln Redovisning av regeringsuppdrag angående information om yrkeshögskolans utbildningar med syfte att öka andelen studerande med utländsk bakgrund.

MYH arbetar under 2013 fram riktlinjer för insatsen svenska med yrkesinriktning. Riktlinjerna innebär bland annat att medel inte betalas ut för reseersättning, men att undervisningen kan ske i grupp även om studieplanerna är individuella.

I januari 2015 ses informationsbladet över och det tydliggörs att svenska med yrkesinriktning kan ges som "ett stöd för att den studerande under utbildningen ska ha möjligheter att bättre kommunicera sina kunskaper".²

Någon schablonmodell för vilka belopp som ska betalas ut tas inte fram. Istället beslutas att en rimlighetsbedömning av storleken på statsbidraget som betalas ut för svenska med yrkesinriktning ska göras vid handläggning av ärendena.

3.4 Utdrag ur lag och förordning

3.4.1 Lag om yrkeshögskolan

I lagen (2009:128) om yrkeshögskolan anges i 8 och 15 §:

Bidrag och avgifter

8 § En anordnare av utbildning inom yrkeshögskolan kan efter ansökan få statsbidrag eller särskilda medel för utbildningen. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som fördelar bidrag och medel.

Studerande

15 § En utbildning inom yrkeshögskolan ska vara öppen för alla som uppfyller behörighetsvillkoren för utbildningen.

3.4.2 Behörighet till yrkeshögskolan

I 3 kap. 1 § i förordningen (2009:130, YHF) om yrkeshögskolan regleras tillträde till en yrkeshögskoleutbildning. Behörig är den som:

1. har avlagt en gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning,
2. har en svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i 1,
3. är bosatt i Danmark, Finland, Island eller Norge och där är behörig till motsvarande utbildning, eller
4. genom svensk eller utländsk utbildning eller praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Dessutom gäller, enligt 3 kap 2 § YHF att:

Den som har annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska ska ha de kunskaper i svenska som behövs.

² www.myh.se/Verksamhetsomraden/Yrkeshogskolan/For-utbildningsanordnare/Svenska-med-yrkesinriktning/

Vissa utbildningar kan utöver det ställa krav på särskilda förkunskaper. De anges i 3 kap. 3 § YHF. Det är utbildningsanordnaren som avgör vilka särskilda förkunskapskrav som en utbildning ska ha. Det ger en möjlighet att till exempel ställa krav på kurs i svenska eller svenska som andraspråk om de önskar högre krav på just kunskaper inom svenska.

Undantag från språkravet i 2 § kan göras om den sökande bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen och därefter utöva det yrke som utbildningen förbereder för den s.k. 20-procentregeln som återfinns i 3 kap. 4 § YHF.

3.4.3 Finansieringen

Den statliga finansieringen regleras i 5 kap. 2 och 3 §§ YHF enligt följande.

2 § För utbildningar inom yrkeshögskolan får statsbidrag lämnas till kommuner, landsting eller enskilda fysiska eller juridiska personer och särskilda medel får lämnas till universitet eller högskolor som har staten som huvudman och som omfattas av högskolelagen (1992:1434).

Statsbidrag respektive särskilda medel får även lämnas till dem som anges i första stycket för kostnader för

1. undervisning i svenska med yrkesinriktning i utbildningarna...

3 § Statsbidrag och särskilda medel enligt denna förordning får lämnas i mån av tillgång på medel. Statsbidrag eller särskilda medel får inte lämnas för en sådan del av en utbildning för vilken statsbidrag eller särskilda medel lämnas på annat sätt.

3.5 Syfte och upplägg

MYH informerar om insatsen svenska med yrkesinriktning på hemsidan.³ I informationen klargörs att stödet ska "vara direkt kopplad till den studerandes individuella behov kopplat till möjligheter att i den framtida yrkesrollen etablera sig på arbetsmarknaden och den specifika arbetsmarknadens krav på yrkesinriktade språkkunskaper."

Vidare anges att syftet är att säkerställa att "den studerande vid inträde i den tänkta yrkesrollen har de yrkesinriktade språkkunskaper som arbetsmarknaden kräver."

Insatsen är avsedd för såväl utrikes födda som studerande som, av annan anledning, ännu inte behärskar svenska fullt ut. Det framgår tydligt att insatsen inte endast är avsedd för utrikes födda.

Insatsen ingår inte som en kurs, eller del av kurs i utbildningen. Utbildningsanordnaren kan utfärda intyg, men detta sker då utanför ordinarie utbildnings betygssättning.

4 Antagna till yrkeshögskolan

Antalet antagna till yrkeshögskolan ökade mellan 2012-2014 från 15 800 till 18 300 för att därefter vara oförändrat 2015. Antalet utrikes födda har under dessa år legat på 16-17 procent av det totala antalet antagna.⁴

³ myh.se/Verksamhetsomraden/Yrkeshogskolan/For-utbildningsanordnare/Svenska-med-yrkesinriktning/

⁴ myh.se/Statistik/Yrkeshogskoleutbildningar/Studerande

Utbildningsområdena⁵ inom yrkeshögskolan varierar mycket i storlek vad gäller antagna. Från det lilla utbildningsområdet Miljövård och miljöskydd där 24 antogs år 2015 till det stora utbildningsområdet Ekonomi, administration och försäljning där knappt 3 700 antogs år 2015. Förutom utbildningsområdet Ekonomi, administration och försäljning har fyra utbildningsområden antagit fler än 2 000 studerande år 2015. Dessa utbildningsområden är Data/IT, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning.

De utbildningsområden som ligger över snittet vad gäller antagna som är utrikes födda under tidsperioden är Data/IT samt Pedagogik och undervisning. Det sistnämnda är ett litet utbildningsområde med knappt 200 antagna 2015.

De utbildningsområden med lägre andel antagna som är utrikes födda är Friskvård- och kroppsvård, Journalistik och information, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Transporttjänster. Samtliga dessa är små utbildningsområden med mellan 150 och 600 antagna år 2015.

5 Examensgraden

5.1 Inom yrkeshögskolan

Insatsen svenska med yrkesinriktning har erbjudits studerande sedan 2012. De som tagit del av insatsen har tagit examen 2014-2016. Statistiken över de som erhållit undervisning i svenska med yrkesinriktning bygger på så få individer att varje examensår är viktigt att räkna med för att få så säkra siffror som möjligt.

Samtidigt är, vid tidpunkten för rapporteringen av detta regeringsuppdrag, statistiken över examensgraden inom yrkeshögskolan för 2016 ännu inte framtagen. De preliminära siffrorna visar dock att examensgraden inom yrkeshögskolan 2016 kommer bli densamma som 2015. Därför bedöms examensgraden 2014-2016, för de som fått svenska med yrkesinriktning, vara jämförbar med examensgraden inom yrkeshögskolan 2014-2015.

Examensgraden inom yrkeshögskolan har i genomsnitt legat på 72 procent under 2014-2015⁶. De utbildningsområden som har högst andel examinerade 2014, med en examensgrad på mer än 80 procent, är Kultur, media och design, Pedagogik och undervisning samt Transporttjänster.

Examensgraden för kvinnor, totalt, är 11 procentenheter högre än för män under tidsperioden. De områden som har lägre examensgrad bland kvinnor än bland män är Pedagogik och undervisning och Transporttjänster.

5.2 För utrikes födda

Examensgraden inom yrkeshögskolan för utrikes födda har under perioden 2014-2015 legat på 62 procent, vilket är 13 procentenheter lägre än för inrikes födda. Skillnaden har legat stabil under flera år. De utbildningsområden som har högst andel examinerade, med en examensgrad på mer än 70 procent, är Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Kultur, media och design, Pedagogik och undervisning samt Transporttjänster. Examensgraden för utrikes födda kvinnor, totalt, är 11 procentenheter högre än för utrikes födda män under tidsperioden.

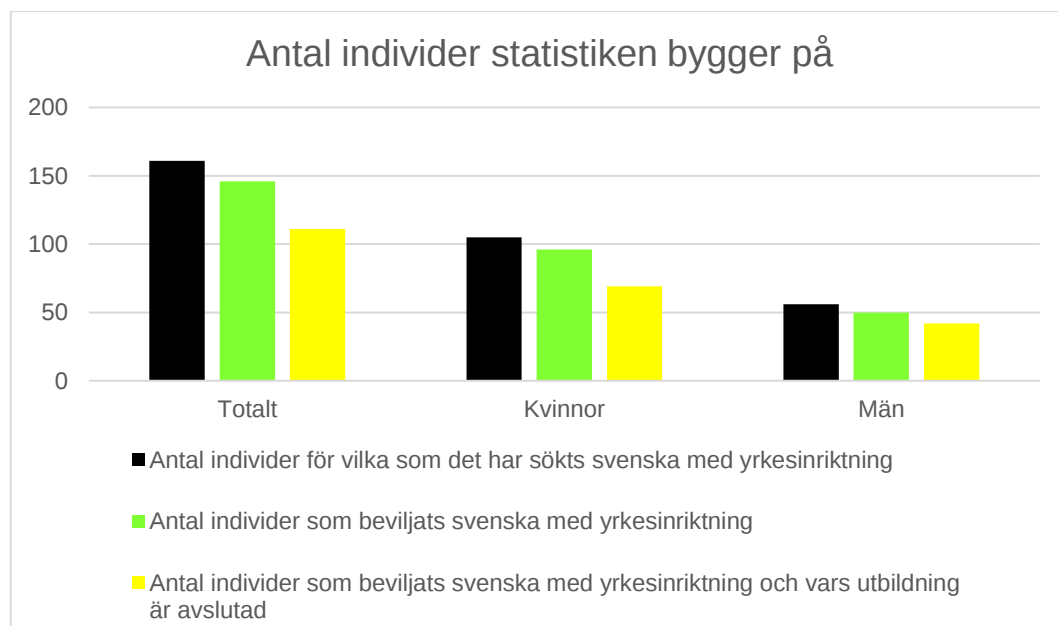
⁵ Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav). Myndigheten för yrkeshögskolan gör en egen aggregering av SUN-inriktningarna på 16 utbildningsområden. Aggregeringen görs framförallt på två positioner men även på tre positioner.

⁶ myh.se/Statistik/Yrkeshogskoleutbildningar/

6 Insatsen svenska med yrkesinriktning

6.1 Omfattning

Mellan åren 2012 och 2016 har undervisning i svenska med yrkesinriktning sökts för totalt 161 personer (105 kvinnor och 56 män). Myndigheten beviljade undervisning till 146 av dessa (96 kvinnor och 50 män). 111 av dem som beviljades svenska med yrkesinriktning har gått en utbildning som nu är avslutad (69 kvinnor och 42 män). Statistiken över examensgrad för de som fått svenska med yrkesinriktning bygger alltså på 111 individer.

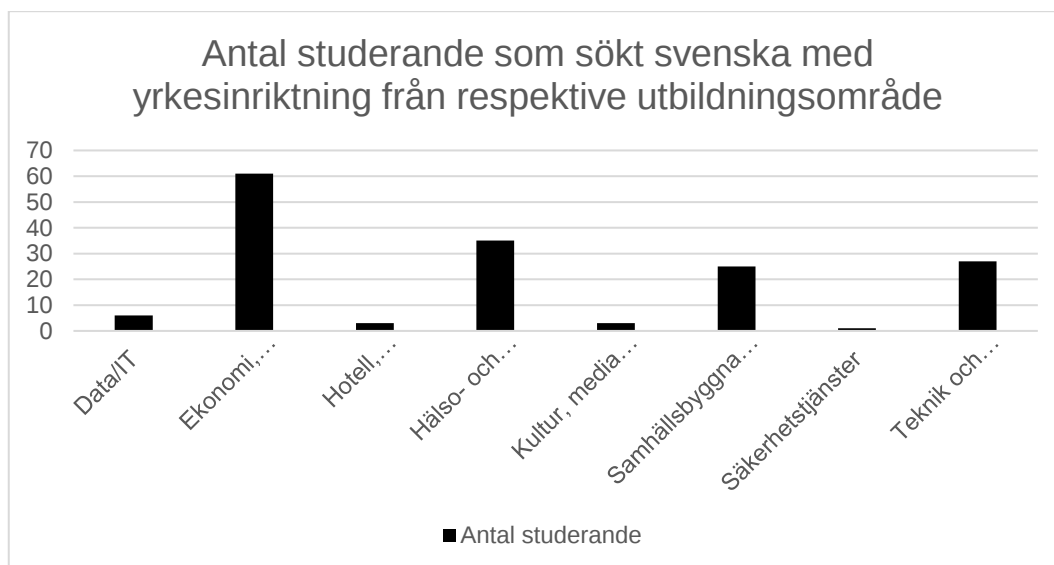

Ungefär 10 procent av utbildningsanordnarna inom yrkeshögskolan står bakom ansökningar om svenska med yrkesinriktning. Utbildningsanordnarna är såväl privata utförare som offentliga och utbildningarna är spridda över landet.

6.2 Fördelat på utbildningsområden

Utbildningar inom yrkeshögskolan är indelade i sexton utbildningsområden. Ansökningarna gällande svenska med yrkesinriktning som har kommit in mellan år 2012 och 2016 är fördelade på åtta av dessa områden: Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Hotell, restaurang och turism, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Kultur, media och design, Samhällsbyggnad och byggteknik, Säkerhetstjänster samt Teknik och tillverkning.

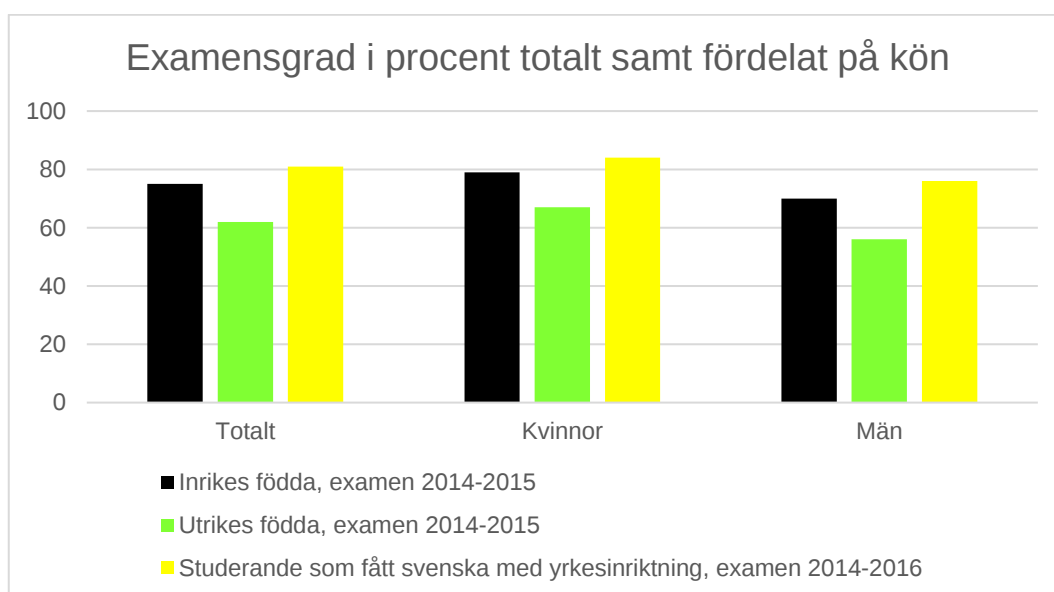
Flest ansökningar sett till antal individer har kommit från följande utbildningsområden: Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning.

Inom området Ekonomi, administration och försäljning är det en stor andel utbildningar till redovisningsekonom som ansökningarna kommer från. Inom hälso- och sjukvårdsområdet är det enbart utbildningar till tandsköterska som berörs medan det inom utbildningsområdena Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning är en spridning av utbildningsinriktningar.

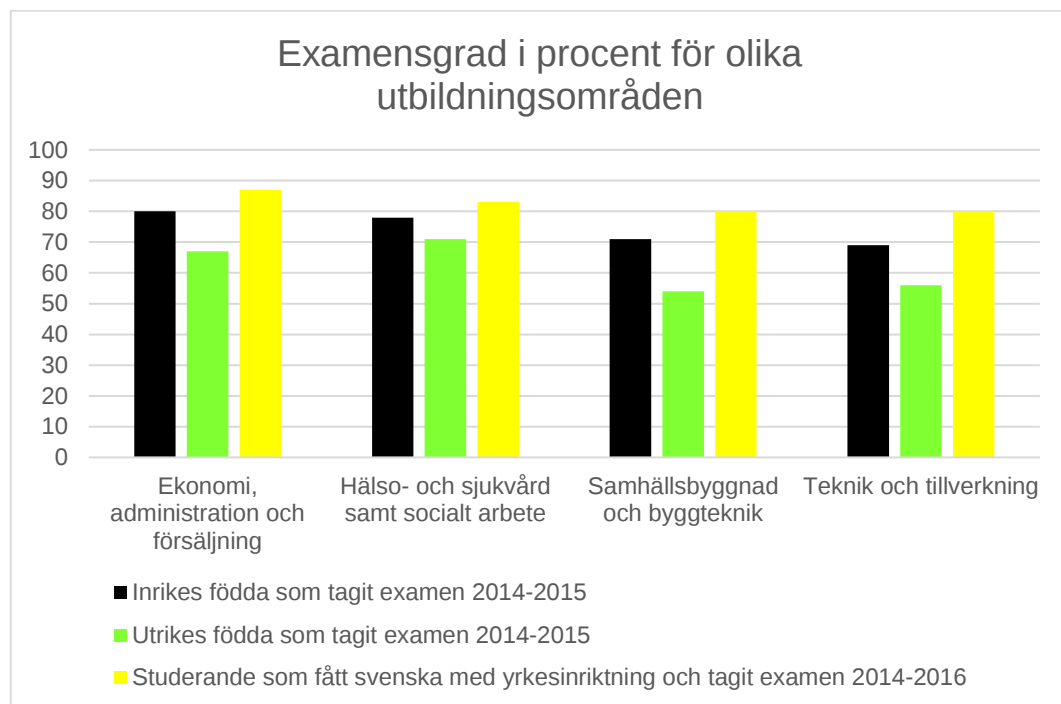
6.3 Examensgrad för dem som har fått stöd

Även om det ursprungliga syftet med insatsen svenska med yrkesinriktning inte är att öka examensgraden för utrikes födda har gruppen som fått detta stöd, dock baserat på endast 111 individer, en högre examensgrad jämfört med både inrikes- och utrikes födda. Det gäller både totalt och uppdelat på kön.

Yrkeshögskolans statistik för 2016 är ännu inte säkerställd med förväntas inte påverka dessa siffror.

Alla utbildningsområden omfattar inte tillräckligt många studerande som fått svenska med yrkesinriktning för att kunna ge ett statistiskt säkerställt underlag. De fyra områden där underlag finns är Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning. Tabellen visar att studerande som har fått svenska med yrkesinriktning har en högre examensgrad än både inrikes- och utrikes födda inom dessa fyra utbildningsområden.

Yrkeshögskolans statistik för 2016 är ännu inte säkerställd med förväntas inte påverka dessa siffror.

6.4 Examensgrad för dem som fått avslag på sin ansökan

Av de 161 studerande som det sökts svenska med yrkesinriktning för har myndigheten nekat 15. Det huvudsakliga skälet till avslag har varit att syftet med insatsen inte varit direkt kopplad till den studerandes möjligheter att i den framtida yrkesrollen etablera sig på arbetsmarknaden utan att klara av att genomföra utbildningen. Av de 15 som fått avslag är det 11 som gått en nu avslutad utbildning. 11 individer är ett för litet underlag för att ge någon säker statistik eller dra några slutsatser ifrån men det kan ändå nämnas att 7 av dessa tog examen.

6.5 Kostnad

Insatsen svenska med yrkesinriktning utgör mindre än en promille av myndighetens årliga anslag. År 2014 uppgick det utbetalade statsbidraget för insatsen till 223 000 kronor, år 2015 till 473 000 kronor och år 2016 till 506 402 kronor.

Utbetalningen av det extra statsbidraget görs mot faktura i efterskott.

Under åren 2013 till 2015 har tjugo olika utbildningsanordnare beslut om att kunna fakturera myndigheten drygt 2 300 000 kronor. Fram till december 2016 har MYH totalt betalat ut extra statsbidrag för svenska med yrkesinriktning motsvarande 1 364 000 kronor.

7 Förslag på förändring

7.1 Påverkar svenska med yrkesinriktning examensgraden?

Statistiken, om än osäker, framtagen för denna rapport visar på en högre examensgrad för de som tagit del av insatsen svenska med yrkesinriktning. Mönstret är tydligt sett till såväl ursprung, kön som utbildningsområde. Underlaget bygger dock på endast 111 individer och uppdelning på kön eller utbildningsområde ökar osäkerheten ytterligare.

Enligt Langas & Nyberg⁷ finns det emellertid flera faktorer som kan påverka utrikes föddas möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. Det är personens humankapital, eventuell diskriminering på arbetsmarknaden, tillgången till sociala nätverk och normer samt kraven på anställningsbarhet och arbetsmarknadens struktur.

Inom ramen för denna återrapportering har myndigheten inte undersökt om andra faktorer påverkar examensgraden.

Tendensen att svenska med yrkesinriktning bidrar till en ökad examensgrad är så pass tydlig att det är intressant att arbeta vidare utifrån den tesen. Förslaget bygger därför på antagandet att svenska med yrkesinriktning påverkar examensgraden i positiv riktning och fler därför bör få ta del av insatsen. MYH har därför för avsikt att öka kännedom och intresse för svenska med yrkesinriktning både hos utbildningsanordnare och hos studerande. I dagsläget omfattar insatsen endast ett fåtal utbildningsområden. Den föreslagna förstudien avser att vidga insatsen svenska med yrkesinriktning och därigenom sprida den till fler utbildningsområden.

7.2 Förstudie av möjligheterna att öka examensgraden genom svenska med yrkesinriktning

MYH avser att med start 2017 förändra formerna för undervisning i svenska med yrkesinriktning. I samarbete med utbildningsanordnarna behöver myndigheten utreda hur insatsen ska omfatta fler. I dagsläget är det en liten andel utbildningsanordnare som söker och få studerande som tar del av undervisningen. Det bör därför finnas stor utvecklingspotential i själva ansökningsförfarandet samt de kriterier som gäller vid bedömningen av ansökningarna. Även formerna för svenska med yrkesinriktning behöver en genomlysning för att göras attraktivare för de studerande.

Ambitionen är att göra det så smidigt som möjligt för utbildningsanordnarna att söka utökat statsbidrag för undervisning i svenska med yrkesinriktning.

Enligt Langas och Nyberg⁸ bedrivs svenska med yrkesinriktning utanför ordinarie undervisning. Detta upplevs av de studerande som betungande. Studerande, i undersökningen, föreslår därför att svenska med yrkesinriktning ska integreras i den ordinarie undervisningen. MYH delar denna uppfattning och menar att en integrering kan öka kvaliteten på undervisningen. För att motivera de studerande att gå kursen svenska med yrkesinriktning bör undervisningen ingå i utbildningens kursutbud t.ex. som en tilläggskurs. Därmed får kursen samma status som övriga kurser med kursplan och betygsättning. MYH avser att utreda vilken omfattning dessa kurser behöver ha samt hur ersättningsmodellen ska se ut. Syftet är att fler ska omfattas av insatsen, samt att den blir mer attraktiv för de studerande.

⁷ Langas Roe, Nyberg Felix: Möjligheter och utmaningar med yrkeshögskolan som verktyg för integration, sid 7-8, dnr MYH 2015/1619

⁸ Langas Roe, Nyberg Felix: Möjligheter och utmaningar med yrkeshögskolan som verktyg för integration, sid 25-26, dnr MYH 2015/1619

8 Diskussion

I genomsnitt under de senaste fyra åren tar knappt 30 procent av de studerande på en yrkeshögskoleutbildning inte examen. Räknas enbart de utrikes födda är siffran 40 procent. Examensgraden varierar dock kraftigt mellan olika utbildningsområden och inriktningar, även när det gäller hur stor andel av de utrikes födda som tar examen. I dagsläget undersöker inte myndigheten orsaken till att studerande inte tar examen. Detta är något som skulle behöva utredas för att myndigheten ska få underlag till fortsatt arbete med att öka examensgraden generellt bland alla studerande samt specifikt bland utrikes födda.

Insatsen svenska med yrkesinriktning är inte primärt avsedd för att höja examensgraden för utrikes födda utan att möjliggöra för denna grupp att gå ut i arbetslivet på samma villkor som inrikes födda. Insatsen vänder sig till alla som går en yrkeshögskoleutbildning och kan alltså även komma inrikes födda till del.

Ett antal intressanta frågor dyker upp under arbetets gång, som bör utredas vidare: Vilka är orsakerna till att studerande inte tar examen? Är det bristande kunskaper i svenska språket som gör att utrikes födda tar examen i lägre grad? Är det andra faktorer som kanske i högre grad påverkar? Varför tar de som får svenska med yrkesinriktning examen i högre grad än såväl inrikes födda som utrikes födda?

Även om statistiken i rapporten visar på ett samband mellan svenska med yrkesinriktning och ökad examensgrad kan det kanske vara så att de individer som får insatsen svenska med yrkesinriktning är mer motiverade till sina studier. Det kan också vara så att de återfinns i utbildningar med hög kvalitet generellt eller hos utbildningsanordnare som har ett systematiskt arbete med språkstöd i svenska. Detta behöver myndigheten skaffa sig mer kunskap om.

Det är viktigt att notera att behörighetsreglerna för yrkeshögskolan kräver att den studerande har ett godkänt betyg i svenska från gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper, genom att ämnet svenska 1 alternativt svenska som andraspråk 1 ingår i samtliga gymnasieexamina.

YHF anger dessutom att den som har annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska ska ha de kunskaper i svenska som behövs för att vara behöriga. Det undantag som finns i förordningen är den s.k. 20-procentregeln. Där anges det att behörig att antas till utbildningen, trots att den inte uppfyller grundläggande behörighet, språkravet eller kraven på särskilda förkunskaper, är den som bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen *och därefter utöva det yrke som utbildningen förbereder för*. En person som har förklarats behörig enligt denna paragraf torde då ha bedömts klara yrket med de kunskaper i svenska som krävs för att kunna utöva yrket.

Det vore alltså även intressant att inom förstudien närmare undersöka hur utbildningsanordnarna hanterar behörigheten, specifikt avseende kunskaper i svenska språket.

Sammanfattningsvis behöver myndigheten skaffa sig mer kunskaper om faktorer som påverkar examensgraden och vilken roll svenska med yrkesinriktning spelar i sammanhanget.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se